

ROBOTNIK

Organ Polskiej Partji Socjalistycznej.

Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się!

Położenie bez wyjścia.

Gazety legalne przynoszą pogłoski o wprowadzeniu stanu oblężenia do Królestwa. Wedle informacji dziennika „Z dnia na dzień” (21 Lipca). Władze naczelne Królestwa nadebrały miały do ministerjum komunikat, w którym dochodzą jako by do wniosku, iż jedynym punktem wyjścia z obecnego położenia w Polsce może być tylko albo niezwłoczne ogłoszenie Królestwa w stanie oblężenia, albo niezwłoczne też zniesienie stanu wojennego.

Pogłoski te niezależnie od tego, ile jest w nich prawdy, dobrze oddają położenie bez wyjścia, w jakim znalazł się rząd w całym państwie i zwłaszcza u nas.

Próbował rządzić z Dumą, oparłszy się na fikcję parlamentu: nie udało się. Trzeba było skrócić kark Dumie.

Próbuje, jak próbował przedtem rządzić bez Dumy, obiecując jednocześnie reformy. Ale każda reforma grozi im tylko zalaniem falą rewolucyjną.

Nie przestaje stosować nigdy dzikie o zwierzęcego gwałtu, opina cały kraj obręczą stanów wyjątkowych, ale obręcz ta pryska im w reku! Leży ciężka pokrywa na ludności, ale tylko potęguje napięcie sił w kotle rewolucji! Nie osłabia jej w najmniejszej mierze, ale zjednywa rządowi nienawiść całej bez różnicy ludności. Ta nienawiść to jedyna nagroda, jaką otrzymuje on za swe stany wyjątkowe.

Podczas stanu wojennego fala rewolucji podniosła się u nas do niebywałej wysokości; podczas stanu wojennego ferment rewolucji został zaniesiony do wiejskich strzech, do najmniej świadomej części proletariatu! Podczas stanu wojennego rozwielił się, jak nigdy, masowy terror polityczny, wyteplona została albo zdemoralizowana policja; wzmógł się ucisk, wzmógł tylko obronne funkcje rewolucji, podczas stanu wojennego upowszechniła się podjazdowa walka z rządem, szykując się do ostatecznej z nim rozprawy, proletariatu wyrwa mu tymczasem pazury, gdzie się da, nurza go w błocie i własnej jego krwi, czyni sobie z gróźb jego bezprzykładne pośmiewisko.

Carat znalazł się u nas matni i miota się w niej bezsilnie.

Czymbyłoby zaprowadzenie w Polsce stanu oblężenia? Stan oblężenia — to ustokrotnie nie tego wszystkiego, czym jest stan wojenny, to ostateczne rospasanie, to szal represji! Stan oblężenia — to oddanie pełni niekontrolowanej i nieograniczonej władzy w ręce dzicy uzbrojonej to uczynienie żołnierza, dragona albo kozaka, w jednej osobie prokuratora, sędziego i kata. Ale jednocześnie stan oblężenia — to ruina handlu i przemysłu, to wojna, wypowiedziana „całemu społeczeństwu”, to wzmocnienie nędzy mas, to powiększenie bandytyzmu, to podniesienie i upowszechnienie nienawiści do rządu do ostatecznych granic! Stan oblężenia to jest wszystko, tylko to jedno nie: to nie jest zdławienie rewolucji!

Rząd może zarzucić petlice na szyję całemu społeczeństwu, może mu obrzydzić i utrudnić życie, może się zadławić sam rzuconym przez siebie sznurem, ale nie może nim zdusić rewolucji!

Do — niema „arkana na rewolucję”. I nie może być dzikiej myśli nad tą, że podniosłszy represję o jeden jeszcze stopień można będzie powstrzymać od walki miliony, walczące o wolność.

Knutowładztwo czynownicze jest skazane bezapelacyjnie na zagładę. I nic mu już dzisiaj pomóc nie może. Co bądź przedsięwzięcie ono dla przedłużenia swego żywota, wszystko obraca się na jego zgubę: czy będzie to pofolgowanie rewolucji, czy zamach na nią, represje czy reformy, wprowadzenie stanu oblężenia, czy zniesienie stanu wojennego.

Nie powstrzyma procesu dziejowego. Nastal czas rządów ludowych. Samowładztwo jest w położeniu bez wyjścia i mrze śmiercią naturalną. Jeżeli wierzyć informacjom dziennikarskim, tedy i stupajki miejscowe poczynają sobie zdawać z tego sprawę.

Jeżeli jednak, idąc za popę em nałogu, zdecydują się wynieść w Polsce represją na jej szczybel najwyższy, to tylko runą na dół z tym większą wysokością, to tylko powtórzą na większą skalę głupstwo „stanu wojennego”, to zacieśniąwszy węzeł ucisku do ostatka, wykażą tylko swą ostateczną bezsilność.

Z form i sposobów walki klasowej.

Z obyczajowości patrijotycznego kapitału.

Kapitałiści nasi i podle wysługująca się im prasa oskarżają systematycznie proletariatu Polski oto, że w walce swej zarobkowej schodzi on na barbarzyński tory anarchii, gwałtów, teroru ekonomicznego. „Takiej” anarchicznej walce robotnika naszego przeciwstawiają najemne pismaki burżuazyjne kulturalną walkę ekonomiczną socjalistycznego proletariatu Europy. Patrijotyczne dzienniczki isynują nawet, że ta zaraza gwałtów, niekulturalnych form walki klasowej przeszła do nas z „barbarzyńskiego wschodu”, z „carskiej Rosji”. Jest tedy ciekawym przyjrzyć się nieoc bliżej formom, jakie nadaje walec swojej z robotnikami tak patrijotycznie nastrojonej i kulturalnie usposobionego kapitału. Najciekawszych dokumentów po tej obyczajowości kapitału może nam dzisiaj dostarczyć Łódź, jako największy ośrodek przemysłowy Królestwa i miasto, w którym kapitał przemysłowy panuje najmniepodzielniej, nadaje ton całemu życiu społecznemu i czuje się mniej, aniżeli w Warszawie na przykład, skrupowany jakkolwiek inną, aniżeli własną opinią.

Tam, w Łodzi, możemy oglądać tę moralność kapitalistyczną w jej najczystszej, najbardziej otwartej, najczystszej formie.

Motywy zasadniczym tej Łódzkiej obyczajowości kapitalistycznej jest ścisły sojusz pomiędzy rządem a kapitałem. W tym mieście carat ujawnia najjaskrawiej swój bandycko-kapitalistyczny charakter: wszystkie siły i środki swoje przymusu i gwałtu oddaje na usługi kapitału. Kapitał ten też w sposób najbardziej bezceremonialny uciska się systematycznie do bezpośredniej pomocy rządowej w swej codziennej, ekonomicznej walce z robotnikiem. Bandycki, wschodni, barbarzyński charakter tego kapitalizmu, wyhodowanego w państwie carów uwidacznia się tu w całej pełni.

Wena w sprzedaży ulicznej

== Wychodzi codziennie. ==

Cena prenumeraty:

w Warszawie na prowincji:
tygodniowo 12 kop. . . . . 15 kop
miesięcznie 45 . . . . . 60 .
Pojedynczy № 2 kop. . . . . 3 kop

Prenumeratę przyjmują wszystkie nasze organizacje partyjne oraz pojedynczy członkowie.

Z Redakcją i Administracją porozumiewać się można za pośrednictwem miejscowych Kom. Robotniczych.

Oni mówią o terrorze ekonomicznym! Oni rozdierają szaty nad „zdziczeniem” robotnika! Każdy wie, że pojedyncze, odosobnione gwałty, jakich winnymi stawali się robotnicy stale spotykali się z bezwzględny potępieniem ze strony świadomej części proletariatu. Ale czym jeżeli nie stałym, brutalnym i usystematyzowanym terrorem ekonomicznym ze strony fabrykantów nazwać to utrzymywanie z brojnej dzicy carskiej po fabrykach?

Przynajmniej dziesiąta część wszystkich zakładów przemysłowych w Łodzi, a 1/4 większych ma ochronę wojskową i policyjną. W niektórych dzielnicach jak: Dąbrówce, Gajeroskiej, Głównej ilość fabryk, w których konsystują oddziały wojskowe przenosi trzecią część wszystkich. A w tym są wszystkie większe fabryki tych dzielnic.

Ogółem około 60 fabryk utrzymuje blisko 2.000 żołnierzy! W niektórych fabrykach liczba żołnierzy dochodzi do 300 (Allart). We wszystkich Schejblerskich zakładach mieści się blisko 500 żołnierzy! Gejer, Steinert, Bennich utrzymują po 150; Biederman, niciarnia na Widzewie po 120, J. Rychter 80 i t. d. Wreszcie fabryk waha się liczba żołnierzy od 4 do 50. Jak odbijać się musi podobny stan rzeczy na naszej robocie agitacyjnej, świadczy o tym okoliczność, że do szeregu fabryk do ostatniej chwili nie mieliśmy zgola dostępu (Niciarnia, Allart, Biederman, John, Hertych i t. p.). W tych fabrykach znajdujemy też największą ilość nieświadomych ciemnych robotników, pozwalających się w najbrutalniejszy, w haniebny sposób wyzykiwać. Wszelkie objawy niezadowolenia, czy strejki „zalatwiają się” w tych fabrykach przy pomocy wojska.

Stosunki te panują w Łodzi nie od dzisiaj. Już podczas pierwszego strejku politycznego zaczęto wprowadzać wojsko do fabryk. To samo na większą jeszcze skalę powtórzyło się po dniach czerwcowych. Korzystano ze zmęczenia i przygnębienia robotników, aby fabryki zamieniać na koszary i przy pomocy teroru wojskowego zgnieść w zarodku wszelkie próby jakiegokolwiek ruchu. Jakkolwiek rachuby te zawiodły i organizacja robotników pomimo wszystko posuwała się naprzód, jednak ustalili się zwyczaj wprowadzania wojska przy każdej sposobności, zwłaszcza podczas strejków ekonomicznych. W niektórych fabrykach stało się zwyczajem stałym wprowadzanie wojska po każdym zebraniu masowym, w czasie każdego strejku.

Ciemnota, niedostateczność zrazu sił organizacji, często wyczerpanie głodem i walką sprawiały, że tych zamachów na wolność i bezpieczeństwo robotnika nie umiano od razu, od samego początku odeprzeć. Dzisiaj obyczaj zakorzenił się i skutki jego są fatalne. Żołnierze, konsystujący w fabrykach nie zawsze zachowują neutralność, często zajmują w stosunku do robotników postawę nieprzyjazną i nawet wroga. Spełniają chętnie wszelkie funkcje policyjne, tropią zebrania małe i większe, rewidują w celbudzie, szukają odezw, aresztują ich posiadaczy (wypadki u Tietzena, Bennicha i inne). Stałym zwyczajem stało się używanie przy każdej sposobności kolb. Żołnierze nie dają robotnikom zbierać się najmniejszymi nawet gromadkami, ani gromadkami wychodzić. U Allarta objanie przystem robotników weszło już w systemat.

Barbarzyńskie harce odbywają się zwłaszcza podczas strejku. Biciem zmusza się robotników do pracy.

U Biedrmana strikujących nia wpuszcza się do fabryki niedopuszcza się do narad, a zarząd załatwia wszystko za pośrednictwem wojska. Koroną wszystkiego jest, zachowywanie się postojów żołnierskich w fabrykach Szajblera. Zmuszanie strikujących do pracy bicie brutalne zaczepianie robotników, nawet na ulicy tłuczenie kolbami rozpedzanie każdej grubki jest codziennym zjawiskiem. Jedynie na księżym młynie obywa się bez awantur. Najgorszymi są stosunki w Nowej Tkalni. Ostatnio (12 lipca) aresztowali żołnierze 14 ludzi w tramwaju, zapędzili ich do nowej tkalni, zrewidowali, potem zagnali dopiwnicy, gdzie przez 2 godziny w nieludzki sposób traktowali ich kolbami, pięściami, kopali nogami, targali za włosy, za uszy i za nos, wyrwali brody, a gdy robotnicy z tkalni uszyszawszy krzyki i jęki, spróbowali hamować żołnierzy, ci wzięli ich na cel i chcieli strzelać. 20 lipca w Centrali powtórzyły się te same sceny z aresztowanym na ulicy przechodniem.

Fakty powyższe przepełniały miarę cierpliwości, w zburzyły w niesłychany sposób całą fabrykę. Robotnicy zapowiedzieli, że czynią administrację fabryczną odpowiedzialną za wszelkie czyny wojska. Zarząd fabryki Szajblerowskich już przedtem zrzucił był z siebie całkowicie wszelką odpowiedzialność, miał czoło ogłosić nawet, że nie odpowiada za to, jeżeli żołnierze, zaczepieni przez węglających zokien fabrycznych dadzą salwę do fabryki!

Trudno sobie wyobrazić cyniczniej, zlekceważenie życia robotniczego, bezczelniejsze unycie rąk!

Zarządy fabryczne wykrecają się od spadającej na nie naturalnej odpowiedzialności, a jednak nikt inny, tylko one właśnie tolerują nawet inicjują gwałty! U Tietzcha po strejku 11 Kwietnia wyrzucono kilku naszych towarzyszy a gdy się fabryka o nich upomniała, Tietzen wezwał wojsko kazał ludzi tłuc i rewidować. W fabryce *Krechnera*, z polecenia właściciela odbywają się formalne polowania na robotników. Przykładów podobnych można by przytoczyć ilość dowolną.

W ostatnich czasach coraz szersze rozmiary przybiera ruch za zupełnym usunięciem z fabryk wojska, ruch skierowany przeciw zarządom fabrycznym, jako naturalnym winowajcom działających się potworności i codziennych gwałtów. Po między innymi żądaniami strejkowymi, robotnicy w czasie strejków wielokrotnie stawiają żądanie usunięcia wojska—zawsze z dobrym skutkiem (U Poznańskiego, Silbersteina, Kohna, Peszla, Fiszera i in.). To jest najlepszym dowodem że na kapitalistach i tylko kapitalistach ciąży pełna odpowiedzialność za czynione przez żołdactwo w fabrykach bezceństwo;

O te sielankowe formy, jakie codziennej swej walce zrobotnikiem nadaje patryjotyczny, kulturalny „Kapitał“.

Komunikat koła.

„Gospodarze kraju”, jak dumnie i szumnie w klubie kadetów mówił o „Kole” p. Harusiewicz, zdobyli się wreszcie na jakiś komunikat z racji rozwiązania dumy.

Jest to sprawozdanie, utrzymane w stylu bezbarwnie-kancelaryjnym; tak mogłoby brzmieć sprawozdanie jakiejś zlikwidowanej spółki akcyjnej. Nie rozlega się w nim nawet żadna, choćby najslabsza nuta protestu: śmieszny lęk przed § 129 doradził pp. posłom zajęcie przytulenie uszów... Poczuje własnego nicestwa zamknęło im usta przed jakimś radami dla społeczeństwa.

Komu i co za wskazówki daćby mogły takie zera? W Petersburgu usiłowali wlażyć na szczudła blagować, że są w kraju potęgą; wymieceni z pałacu Tauryckiego poczuli się w rewolucyjnej atmosferze Polski—bezradnym śmieciem—niczem więcej.

Jedno z satyrycznych pism niemieckich, orzedrwiwając tchórzliwość burżuazyjnej opozycji,

narysowało praczkę, dumającą nad rozpostartą bielizną p. posła: Biedne panisko widać znów musiał narazić się ministrowi!!!

Nawet takich „poufnych” śladów opozycji endecy posłowie, *zaopatrywani stale dobrymi świadectwami „Nowego Wremieni”*, nie pozostawiają po sobie.—

Interwencya.

Wobec coraz wyraźniej występujących wiadomości o możliwości interwencji wmięszania się państw europejskich w Rosji na korzyść absolutyzmu, biuro socjalistyczne międzynarodowe postanowiło zaznaczyć swoje w tej sprawie stanowisko. Zajęto się tą kwestją na wniosek tow. Vaillanta, niegdyś członka Komuny paryskiej, dzisiaj deputowanego do parlamentu. Vaillant zaznacza w swym liście, że chociaż wieści o interwencji nie są jeszcze prawdziwie groźne, jednakże sama interwencja może niezadługo stać się faktem i zagrozić rewolucji w Rosji. Wobec tego prosi biuro o wystąpienie z propozycją akcji w najbliższej przyszłości. Komitet wykonawczy wysłał do wszystkich partii następujący cykularz:

Towarzysze! Ob. Vaillant, delegat partii socjalistycznej (sekcji francuskiej międzynarodówki robotniczej) nadesłał nam list, na który zwracamy waszą uwagę, ażeby przygotować ewentualnie partje do energicznego wystąpienia. Na wypadek, gdyby się interwencja austriacka lub niemiecka w Rosji urzeczywistniła, Komitet wykonawczy telegraficznie zwoła „Biuro socjalistyczne międzynarodowe” oraz „Konferencję socjalistyczną międzyparlamentarną“.

Jeżeli wśród członków biura albo partii towarzyszy niektórzy posiadają ściśle i pewne wiadomości co do sytuacji, proszeni są o natychmiastowe zawiadomienie o tym Komitetu wykonawczego, który uważa za swój obowiązek działanie prędkie, a nie życzyłby sobie popelnić fałszywego kroku.

Wreszcie zawiadamiamy was, że w najbliższej przyszłości wydamy manifest w celu dostarczenia naszym przyjacielom w Rosji tego, czego im najbardziej brak, to zn. *pieniędzy*. Manifest ten winien być podpisany także i przez sekretarzy lub przewodniczących socjalistycznych grup parlamentarnych, zgodnie z życzeniem, wypowiedzianym na „konferencji socjalistycznej międzyparlamentarnej”, jaka się odbyła w Londynie w zeszłym tygodniu. Prosimy was o natychmiastowe zakomunikowanie nam nazwisk i adresów tych towarzyszy, którzy sprawują takie czynności w waszym kraju“.

Strejk garbarski.

Trwający od trzech miesięcy strejk garbarski został nagle ukończony. Robotnicy wycieńczeni długą walką ustąpili, chociaż fabrykanci nie zgodzili się wypłacić żadanego wynagrodzenia za czas bezrobocia. Zamiast 3/4 lonu uzyskano za ledwie obietnicę podniesienia zarobków o 5 procent, przyczem na rachunek tej podwyżki wypłacono na razie strejkującym drobne, kilkurublowe zaliczki.

Garbarze przystąpili do pracy, ale niestety jest to na pozór nie pomyślnie dla robotników zakończenie lecz korzystne dla fabrykantów złamanie strejku.

Złamali strejk narodowy i to w chwili, kiedy dalsze zwycięskie przeprowadzenie go miało szanse lepsze niż kiedykolwiek przedtem. Dopiero w ubiegłym tygodniu na wezwanie partji ogół naszych towarzyszy na licznych wiecach uznał strejk garbarski za wspólną walkę całego proletariatu warszawskiego, przyczem tysiące robotników przystąpiło do dobrowolnego opodatkowania się na rzecz strejkujących. Niezależnie od tego większe i zasobniejsze w środki związki zawodowe pospieszyły z pieniężnym poparciem garbarzy. I oto w takiej właśnie chwili udalo

się łamistrejkiem narodowym doprowadzić do końca swoją intrygę, długo obmyśloną wespół z kapitalistami a obliczoną głównie na to, by bezczelnością, nikczemną potwarzą i bezwstydnym kłamstwem zohydzić socjalizm i socjalistów.

Jakże to się stało możliwym, aby grupa pochlebców fabrykanckich i zdrajców sprawy robotniczej, samozwańczo mianując się „komunitem garbarskim narodowego związku robotniczego”, mogła ogłosić „radosną nowinę” o złamaniu strejku? I co ważniejsza, dlaczego ogół garbarzy w samej rzeczy zaprzestał walki właśnie w chwili, kiedy komitet łam strejków, który ani groszem nie przyczynił się do ulżenia niedoli strejkujących, święcił tryumf swojej zdrazieckiej roboty?

Rzecz jest bardzo prosta. Zorganizowani w kole przemysłowców fabrykanci garbarcy, widząc niezwykłą wytrwałość i solidarność 2000 przeszło strejkujących, zrozumieli, że woli robotniczej nie przełamają. Nie chcą jednakże w tej walce siły pieniądze z potęgą świadomości robotniczej wyrzucić się poddać, postanowili nieuniknioną swoją przegraną zamaskować. Skorzystali ze strasznej nędzy robotników i znęcali głodnych pięcioprocentową podwyżką, której strejkujący wcale nie wystawiali w swoich żądaniach. A prócz tego za jaką bądź cenę szło im o to, aby o tem zamaskowaniem ustępstwie żądaniom robotników, zawiadomić ogół nie przez socjalistyczny międzypartyjny komitet strejkowy. Wyszukali więc sobie chuligańską bandę zawodowców łamistrejkw i lizusów fabrycznych i im kazali agitować za złamaniem strejku. Ale ogół garbarzy nie chcą konferować z niewybranym przez siebie blażeńskim „komitetem” narodowym sam szedł do fabryk porozumiewać się i powrócił do pracy, traktując otrzymane kwoty, nie jako pierwszą wypłatę żadanego lonu. I choć strejk się zakończył, garbarze dalszych wypłat należnego im wynagrodzenia solidarnie domagają się będą. Nie uda się narodowcom żadnymi machinacjami zdobyć wpływu na robotników. Ich nikczemna robota zbyt jest widoczna, aby ktokolwiek co do tego mógł się łudzić. Nie pomogą im ani ich własne potwarze na socjalizm ani potwarzanie, jak to czynią w „Dzwonie” oszczerstwę na P. P. S. za „Warszawskim dniewnikiem” gazetą siepaczy carskich czyli rosyjskich narodowych demokratów.

Na dwa dni przed końcem strejku międzypartyjny komitet garbarski wypłacił strejkującym 1595 rub. 80 kop. (po 90 kop na osobę), w tej liczbie 55 r. 81 k. zebranych przez S. D. reszta przez P. P. S. — Razem z poprzednio wypłaconemi rozdano strejkującym 10,310 rb. 80 kop. (z tego 9116r. 47 k. przez P. P. S. i 1194 r. 33 k. przez S. D.) Obecnie w kasie komitetu strejkowego pozostało 500 rubli przysłanych przez bezpartyjny związek metalowców, które będą zwrócone, i 235 r. 86 k., pozostające w rozporządzeniu związku garaarskiego.

O nie przelanych eszeze do kasy ale już zebranych po fabrykach funduszach na rzecz strejku zadecyduje komitet w porozumieniu ze związkiem garbarskim.

POKWITOWANIA

Składki na strejkujących garbarzy
Radom 200 rs. Lublin na № 359 Domański 64,23 i Filipowski 11,62 Cytowski 3,00 Rudzki № 37 Reszta rs. 21,65 Sura 15,00 Kara z Przedziałni kop. 50 Fraget 22,59 Jądawiga 2,85 Perlic Pawia № 10 rs. 11,00 Kamionek Taba-kierkowa 14,30 Kamionek Sad Robotniczy 5,00 Fabryka Webera 15,00 Serkowski kara 5,00 od Filipa 3,00 Rybielski 16,10 Grochów reszta z wypłaty 5,00 Listy № 160 Kolej W. W. 21,00 № 252 Heneberg 16,00 № 253 Szewcy 13,55 № 283 Gerlach i Pulst 42,70 № 285 rs. 10,00 № 313 rs. 3,50 № 328 rs. 4,46 № 329 Serkowski Sprostowanie rs. 21,05 rs. 21,05 № 332 Szczerbiński 130,00 № 333 Szlenkier 13,48 № 344 rs. 2,00 № 345 rs. 7,00 № 346 rs. 17,90 № 353 rs. 23,05 № 361 Proszower rs. 7,61 № 362 Perkun 7,70 № 65 rs. 5,00 № 367 Szczerbiński 30,10 № 368 Brochis 10,00 № 383 rs. 4,30 № 384 rs. 3,00 № 385 rs. 3,95 № 387 Elstajin 21,90 № 389 Chemiczna na Czystem 14,39 № 390 Gazownia na Czystem 13,36 № 391 rs. 14,55 № 432 Szewcy 633 Rohn Ziel. z Wotywy 13,00 Fabryki Garbarskie. Lomianki 48,70 Nędra 56,60 Od Garbarzy № 265 Sztolfal 15,00 Żyrardów od Białoskórników № 266 Sztolfal 11,75 Czajkowski 69,60 Zam-boni rs. 4,00 Matje 50,90 Barczykowski 48,20 Lajzerowicz rs. 860 Garbarnia W. G. 470 Bracia Peterek 5,50 Grunert 19,06 Kara Gruneri 2,00 Pelcowizna 23,00 Gerold 10,00 Kra-sucki 4,00 Borensztajn 47,10 Hildebrand rs. 10,60 Tomler Szwede 12,10 Brzezczkowski 5,60 Ekiert II rs. 2,40 Lajzerowicz 23,80.